

Zeventiende-eeuwse grachtengordel van Amsterdam binnen de Singelgracht

Uitzonderlijke universele waarde (OUV)

Korte samenvatting

(Dit is een, naar het Nederlands vertaalde samenvatting van de OUV, Ga voor de volledige beschrijving van het Werelderfgoed en de uitzonderlijke universele waarde ervan naar: <https://whc.unesco.org/en/list/1349>)

De Amsterdamse grachtengordel is een uitstekend voorbeeld van water- en stedenbouwkundige planning op grote schaal in de vorm van de volledig kunstmatige aanleg van een grote havenstad. De puntgevels zijn karakteristiek voor deze middenklassenbuurt en de woningen getuigen zowel van de rijkdom die de stad vergaarde met de koopvaardij als van de humanistische en tolerante cultuur die verbonden is met de calvinistische reformatie. Amsterdam werd in de zeventiende en achttiende eeuw gezien als het toonbeeld van een ideale stad en stond model voor de ontwikkeling van talloze nieuwe steden in de hele wereld.

Criterium (i): De Amsterdamse grachtengordel is aan het eind van de zestiende eeuw ontworpen en in de zeventiende eeuw gebouwd als een nieuwe en volledig kunstmatige 'havenstad'. Het is een meesterwerk van waterbouwkunde en stedelijke planologie, en met een doordacht bouwkundig programma en burgerlijke architectuur. Het is een uniek en innovatief, grootschalig maar toch homogeen stedelijk geheel.

Criterium (ii): In de Amsterdamse grachtengordel zijn duidelijk de verschillende invloeden van bijna twee eeuwen te zien, niet alleen als het gaat om weg- en waterbouwkunde, stedelijke planologie en architectuur, maar ook op technisch, maritiem en cultureel gebied. Het zeventiende-eeuwse Amsterdam was een belangrijk centrum voor internationale handel en intellectuele uitwisseling en voor het ontstaan en de verspreiding van het humanistische gedachtegoed. Het was destijds het middelpunt van de wereldeconomie.

Criterium (iv): De Amsterdamse grachtengordel vormt een uitstekend voorbeeld van een samenhangend stedelijk gebied en van de kennis op het gebied van hydraulica, weg- en waterbouwkunde, stedelijke planologie, bouwtechniek en architectuur die ervoor nodig was. In de zeventiende eeuw bepaalde dit gebied het beeld van een volledig kunstmatige 'havenstad' en het Nederlandse type grachtenpanden met hun verscheidenheid aan puntgevels en façades. Nergens is deze belangrijke periode in de geschiedenis van de moderne wereld beter te zien dan in Amsterdam.

Integriteit en authenticiteit

Het concentrische netwerk van boogvormige grachten dat samen met de straalsgewijze verbindingswateren en straten de basis voor de stedelijke ontwikkeling vormt is in zijn geheel bewaard gebleven, compleet met de oude kades en historische gevelrijen.

De meerderheid van de in de zeventiende en achttiende eeuw gebouwde huizen verkeert nog in een goede algemene staat van onderhoud. De basissituatie is fundamenteel gezond voor een stedelijk geheel dat nog actief wordt gebruikt. In enkele gevallen zijn echter de straten verbreed en de panden herbouwd, met name in de Weesperstraat, die tegenwoordig een doorgaande weg is. De oude weg- en waterbouwkundige structuren zijn in het algemeen vervangen, op sommige plaatsen wordt het uitzicht belemmerd door hoge moderne gebouwen, vooral in het noordelijk deel van het gebied, en agressieve reclame verstoort het beeld.